

FOLYÓIRATSZEMLE

WoPaLP

Working Papers in Language Pedagogy
(Nyelvpedagógiai Műhelytanulmányok)

ISSN: 1789-3507

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Angol–Amerikai Intézetének keretein belül (School of English and American Studies, SEAS), az angolnyelv-pedagógia PhD-program gondozásában jelenik meg évente a WoPaLP (Working Papers in Language Pedagogy, Nyelvpedagógiai Műhelytanulmányok) című online angol nyelvű szakmai folyóirat Holló Dorottya és Károly Krisztina főszerkesztésében. A 2007 óta fennálló folyóirat történetében 2014 novemberében a nyolcadik szám lát napvilágot, és valamennyi írás a <http://langped.elte.hu/WoPaLP.htm> oldalról letölthető. Célkitűzése szerint a folyóirat a nyelvpedagógia és az alkalmazott nyelvészet területéről közöl időszerű empirikus kutatásokat, valamint elméleti írásokat, s ezzel publikációs lehetőséget biztosít PhD-hallgatóknak, egyetemi oktatóknak és független kutatóknak. Ennek megfelelően a folyóirat célközönsége az angol nyelven olvasó, köz- és felnőttoktatásban idegen nyelvet oktató tanárok, a tanárképzés oktatói, valamint az idegennyelv-tanításra specializálódó egyetemisták.

A folyóirat kiváló minőségének garanciája, hogy valamennyi cikket két szakmai lektor bírálja és javasolja megjelenésre. A tanulmányok bírálójának egyike az ELTE angolnyelv-pedagógia PhD-program oktatói közül kerül ki. A szerkesztőségi tagok Cszér Kata, Dávid Gergely, Heltai Pál, Illés Éva, Kontra Edit, Kormos Judit, Major Éva, Medgyes Péter, Uwe Pohl, Reményi Andrea, Szesztay Margit és Tankó Gyula. A kvantitatív és kvalitatív kutatásokat valamennyi számban szerkesztői előszó előzi meg, s a számonként fél tucat tanulmány mellett immár három éve recenziók is olvashatók frissen megjelent magyar és nemzetközi nyelvpedagógiai, szak módszertani könyvekről.

A nyelvpedagógiai kutatások területéről a folyóirat változatosan színes témákat közöl, olvashatunk a nyelvtanárképzésről, a tanáridentitásról, a tanári kompetenciákról, az interkulturális kompetenciákról, a szókinces-elsajátítási stratégiákról, a diszlexiások nyelvoktatásáról, különféle szaknyelvekről, diskurzuselemzésről, csoportdinamikáról vagy éppen a tanárok és diákok motivációjáról. Hogy közelebről megismerjük a folyóiratot, ízelítésként álljon itt egy-egy példa az elmúlt három év számaiból.

Nagy-Váci Krisztina: Alternative learning plots: A narrative inquiry into teachers' competence building in the classroom. 2013, 7, 74–83.

A szerző a konstruktivista és a szociális tanulásemélet paradigmáin belül vizsgálta, milyen választ adnak a nyelvtanárok a nyelvoktatás során az osztályteremben előforduló konfliktusokra. A tanári kompetenciákat mind elméleti, mind gyakorlati értelemben véve vizsgálata tárgyává tette, megfigyelve, miként fejlődik a nyelvtanári önazonosság a tanár-diák interakciókon keresztül. A kutatásban hat különböző életkorú budapesti középiskolai angoltanár vett részt, akiket félig strukturált interjúk keretében nyelvőrai konfliktusokról kérdezett a szerző. Minden olyan történetet elemzett, amely eltért a szerző korábbi kutatásában felvázolt tanár-diák kapcsolat háromfázisú modelljétől, amely a diákok elvárásainak felismerésével kezdődik, a tanári kompetencia fejlesztésével folytatódik, majd pozitív visszajelzéssel végződik. A kutatás eredményeként kirajzolódott, hogy a diákok elvárásának felismerése nem feltétlenül torkollik a tanári kompetencia fejlesztésébe és pozitív visszajelzésbe, négy másik megoldás is lehetséges. Előfordul, hogy a tanár a problémamegoldás helyett inkább az elkerülést választja, és akár le is adja a csoportját. Emellett nem példa nélkül való az sem, hogy a tanár többször, ám

következetlenül kísérletet tesz arra, hogy a diákok igényeinek megfeleljen. Ezek a kísérletek azonban sikertelenek maradnak, mivel a tanár maga sem tudja pontosan, milyen mértékben kíván megfelelni a diákok elvárásainak: mekkora távolságot tartson, vagy éppen közvetlen legyen-e a középiskolás tinédzserek csoportjával. A tanulmány feltárta, hogy a halogatás az egyik lehetséges válaszlehetőség a diákok igényeinek felismerésére. Még a legnagyobb jó szándék mellett is előfordul, hogy a tanár ugyan tudja, mit kellene tennie, azonban a kisebb ellenállást választva a számára megszokott, már begyakorolt módon reagál az osztályteremben. Negyedik válaszreakcióként a cikk a kitartást említi. Kitartáson itt az értendő, hogy a tanár hiába ismeri fel diákjai igényeit, azokhoz nem kíván igazodni, inkább kitart saját elvei vagy megszokott gyakorlata mellett. E mellett dönt akkor is, ha ez folyamatos konfliktust okoz közte és a diákok között, s azon az állásponton van, hogy a diákoknak kell valamiben változniuk. A diákok felismert igényeire adott négyféle alternatív válaszreakció feltárásával a szerző megkérdőjelezi, hogy a tanulás ciklikus folyamata feltétlenül képességek elsajátításában végződik-e. Elgondolkodtató a kutatás ezen következtetése, hiszen ha nem is a diákok konkrétan felmerülő igényeire tanul meg pozitív visszajelzést adni a tanár, kompetenciái ekkor is fejlődnek, például megtanul nemet mondani, fejleszti önérvényesítő képességét, gyakorolja a kísérletezést, vagy éppen erősíti önreflexióját. A tanulmány elgondolkodtatja a nyelvtanár olvasót, hogy saját oktatási körülményei között a négy alternatív válaszreakciót mikor tartja helyesnek.

Koltai Andrea: Exploring student motivation: teaching students specializing in EU English. 2012, 6, 46–63.

A motivációkutatás legfrissebb eredményeit felhasználva a szerző arra vállalkozott, hogy felmérje egy budapesti egyetem EU-szaknyelvet tanuló diákjainak a nyelvtanulási motivá-

cióját. A tanulmány abban a reményben készült, hogy eredményei hozzájárulnak az egyetem EU-szaknyelvi tanmenetének és tananyagának megújításához, figyelembe véve a diákok igényeit és céljait. A felmérésben tíz diák és két EU-szaknyelvtanár vett részt, valamennyien félíg szerkesztett interjút adtak. Emellett a kutató saját tanári feljegyzéseivel egészítette ki az interjúk adatait, amelyeket közvetlenül az EU-szaknyelvi órák után írt le, rögzítve saját élményeit arra vonatkozóan, mely feladatok és témák tetszettek a diákoknak, illetve tanárként milyen nehézségekkel találta szemben magát. A kvalitatív kutatás kimutatta, hogy a diákok főleg azért éreznek magukban motiváltságot az EU-szaknyelv tanulására, mert „lehetőséget” látnak benne. A lehetőségen többféle dolgot értettek, többnyire külföldi tanulásra, munkára vagy utazásra gondoltak, ugyanakkor azt a lehetőséget is az EU-szaknyelvi tudás elsajátításához társították, hogy a magyarországi vállalatok előnyben részesítik a szaknyelvvizsgával rendelkező jelentkezőket. Voltak olyan diákok, akik szerint az EU-ismeretek az általános műveltség részét képezik, ezért éreztek magukban kedvet ezek tanulására. Mások számára nem a szaknyelvi tartalom volt fontos, hanem a már elsajátított nyelvtudás gyakorlása, bővítése. Fény derült arra is, hogy a diákok élvezettel tanulnak idegen nyelvet, ha közben hasznosnak ítélt ismeretekre is szert tesznek. Ez az eredmény nemcsak szaknyelvtanárok számára lehet lényeges, az általános nyelvet oktató tanárok is megszívlelendő információhoz jutnak: ha az oktatási intézmény szabadságot enged a tanmenet elkészítésében, akkor érdemes témaalapú nyelvórákat is beilleszteni, ahol a diákok érdeklődésének megfelelő tényanyagon keresztül gyakorolják az idegen nyelvet (a CLIL [*content and language integrated learning*] modellje szerint). Meglepő módon több diák motiváltságát is az táplálta, hogy az EU-szaknyelvi órákon külföldi diákokkal találkoztak, idegen nyelven beszélgethettek. Magyarázatuk szerint ez a kö-

rülmény azért előnyös, mert így természetes módon vannak rákényszerítve az idegen nyelv-használatra, és életszerűen ismerhetnek meg egy másik kultúrát. A diákok leginkább azokat a feladatokat találták motiválóknak, amelyeket közvetlenül hasznosnak véltek, ilyen volt például az Europass önéletrajzuk elkészítése vagy EU-s állásajánlatokkal való ismerkedés. A tanárinterjúkból kiderült, hogy az oktatók kissé mást gondolnak a diákok motiváltságáról: szerintük a fő hajtóerőt a szaknyelvtől független nyelvgyakorlás, illetve a külföldi ösztöndíjak idegen nyelven való megpályázása adja. A kutató saját naplófeljegyzései a fenti eredményeket azzal egészítik ki, hogy az összeállított tananyag a félévi órák számához képest túl terjedelmes, s javaslata szerint úgy lenne érdemes rövidíteni azt, hogy a tanulók számára érdekesebb témák (tanulás,

munka és kommunikáció) maradjanak a fókuszban. Noha a diákok interjúinak elemzése során nem bukkant fel, a szakirodalmi áttekintésben olvasható az a fontos és évtizedeken keresztül figyelmen kívül hagyott megfigyelés, hogy a motiváció nem statikus, hanem dinamikus változik. Dinamikus jellege észrevehető egy tanórán belül, egy kurzus alatt s hosszabb távon, egy egész életen át tartó nyelvtanulás során. A nyelvoktatók számára e tény azért jelentős, mert hamis illúzióba ringatják magukat, ha diákjaiktól soha nem változó, magas motiváltsági szintet várnak el. Bár a cikk nem érinti a tanár motiváltságát, továbbgondolva annak dinamikus természetét az oktatók nyilván önmaguktól sem követelhetik meg, hogy minden körülmény között, folyamatosan magasan motiváltak legyenek.

Borza Natália